

розглядати як один із важливих напрямів удосконалення освітнього процесу, підвищення його соціальної релевантності та підготовки компетентних, конкурентоспроможних і соціально відповідальних фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Оржель О., Чанкотадзе Я. Взаємодія закладів вищої освіти та громадських організацій в умовах змін: досвід Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля // Університети і лідерство. 2024. № 17. С. 110–128. DOI: 10.31874/2520-6702-2024-17-110-128.
4. Хриков С. М., Кравченко О. І., Васильова Н. С. Теоретичні засади організації взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад // Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2021. № 1 (71). С. 88–93. DOI: 10.32840/1813-3401.2021.1.14.
5. Brozmanová Gregorová A., Heinzová Z., Chovancová K. The Impact of Service-Learning on Students' Key Competences // International Journal of Research on Service-Learning and Community Engagement. 2016. Vol. 4, issue 1. P. 367–376. DOI: 10.37333/001c.29686.

УДК 378:316.614:355.1

Марина УС

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу*

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

МОНІТОРИНГ ПРОЦЕСІВ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ У МЕЖАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ЕКОСИСТЕМИ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД

Зростання ролі закладів вищої освіти у процесах соціальної реінтеграції ветеранів, що повертаються до цивільного життя в умовах тривалих трансформаційних змін різного порядку в Україні зумовлюють особливу актуальність дослідження. Університети поступово трансформуються у відкриті соціально-інноваційні екосистеми, які забезпечують не лише освітні

послуги, а й комплексну підтримку адаптації, професійного розвитку та соціальної інтеграції ветеранів. У сучасних умовах освіта розглядається як ключовий інструмент формування нових професійних траєкторій та підвищення конкурентоспроможності цієї соціальної групи [1; 5].

Питання соціально-професійної інтеграції ветеранів та ролі освіти у цьому процесі перебувають у центрі уваги як українських, так і зарубіжних науковців. Зокрема, дослідженням освітніх механізмів реінтеграції ветеранів присвячені праці О. Піжова та В. Петруніна, які обґрунтовують значення освіти як інструменту формування нових професійних компетентностей [1]. Соціально-педагогічні аспекти інтеграції ветеранів розкрито у роботах Т. Захаріної, де акцентовано увагу на необхідності комплексного підходу до адаптації у мирному соціумі [2]. Окремі аспекти університетських ініціатив підтримки ветеранів висвітлено у дослідженнях В. Качмара, який розглядає заклади вищої освіти як середовище соціальної реінтеграції [3]. Водночас міжнародні організації, зокрема OECD, підкреслюють важливість розвитку систем безперервного навчання та data-driven (заснований на даних) підходів до оцінювання результатів освітніх і соціальних програм як ключових інструментів інтеграції вразливих груп населення [5]. Попри значний науковий доробок, у сучасних дослідженнях недостатньо уваги приділено питанням системного моніторингу процесів інтеграції ветеранів у межах університетських екосистем, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Метою дослідження є обґрунтування концептуального підходу до моніторингу процесів соціально-професійної інтеграції ветеранів у межах університетської екосистеми як інструменту підвищення ефективності управління освітніми та соціальними програмами.

Запропонований концептуальний підхід до моніторингу базується на поетапній логіці та передбачає реалізацію взаємопов'язаних етапів аналізу та управління. Перший етап – ідентифікаційно-аналітичний – передбачає визначення цільових груп ветеранів, їх сегментацію за соціально-демографічними, освітніми та професійними характеристиками, а також аналіз потреб і бар'єрів інтеграції. Важливим вбачається врахування досвіду університетів щодо створення ветеранських центрів підтримки та спеціалізованих освітніх програм [4].

Другий етап полягає у формуванні системи показників (індикаторів) моніторингу. Доцільним є виокремлення освітніх (участь у програмах, успішність, завершення курсів), професійних (працевлаштування, перекваліфікація), соціальних (рівень адаптації, залученість до університетського середовища) та психоемоційних показників (рівень задоволеності, стресостійкість тощо). Такий підхід відповідає сучасним науковим підходам до оцінювання соціальної інтеграції [2; 5].

Третій етап передбачає збір та обробку даних із використанням цифрових інструментів, зокрема LMS-платформ, CRM-систем, онлайн-опитувань та глибоких інтерв'ю. Цифровізація освітніх процесів забезпечує оперативність отримання даних та підвищує їх достовірність [5].

Четвертий етап – включає аналітичну обробку даних із застосуванням статистичних та аналітичних методів, що дозволяє виявляти закономірності інтеграційних процесів та формувати профілі адаптації ветеранів.

П'ятий етап моніторингу пропонується зробити управлінським, він передбачатиме використання результатів аналізу для коригування освітніх програм, розвитку сервісів підтримки ветеранів, формування партнерств із роботодавцями та впровадження індивідуальних траєкторій розвитку, що відповідає міжнародним практикам підтримки зайнятості ветеранів [6].

Шостий етап – етап зворотного зв'язку – забезпечує оцінювання ефективності реалізованих заходів, перегляд індикаторів та адаптацію підходу до змін зовнішнього середовища.

Наукова новизна дослідження полягає у формуванні концептуального підходу до моніторингу, який інтегрує освітні, соціальні та цифрові показники (індикатори) в єдину систему управління процесами соціально-професійної інтеграції ветеранів. Такий підхід дозволяє розглядати університет, а особливо громадського спрямування, як цілісну екосистему підтримки.

Практичне значення дослідження та його результатів полягає у можливості застосування запропонованого підходу закладами вищої освіти, органами державного управління та громадськими організаціями для підвищення ефективності програм реінтеграції ветеранів.

Таким чином, запропонований концептуальний підхід до моніторингу дозволяє забезпечити системність, адаптивність та результативність управління процесами соціально-професійної інтеграції ветеранів у межах університетської екосистеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пижов О., Петрунін В. Освіта як інструмент реінтеграції ветеранів війни у сфері фізичної культури і спорту. *Sport Science Spectrum*. 2025. № 3. С. 78–85. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-3-11>
2. Захаріна Т. Соціально-педагогічні умови реінтеграції ветеранів у невосний соціум. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2025. Вип. 56. С. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.60-64>
3. Kachmar V. M. Соціальна реінтеграція ветеранів через університетські ініціативи: досвід Львівського національного університету імені Івана Франка (2022–2025). *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2025. Вип. 59. С. 112–120. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/his.2025.59.13740>

4. Освіта для ветеранів: платформа можливостей / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/mon-i-skills4recovery-prezentuvaly-platformu-osvita-dlia-veteraniv> (дата звернення: 15.04.2026).

5. OECD. *Education at a Glance 2024: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing, 2024. 450 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/c00cad36-en>.

6. Тілікіна Н. Працевлаштування ветеранів: міжнародний досвід та українські реалії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2025. № 2 (15). С. 45–53. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(15\).2025.343457](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(15).2025.343457)

УДК 37.015.3:159.955

Маргарита ФРОЛОВА

*старший викладач кафедри державного управління
і місцевого самоврядування
Херсонський національний технічний університет*

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Сучасне суспільство розвивається під впливом глобалізації, цифровізації та надлишку інформації, тому освіта вже не обмежується передачею знань, а формує здатність до самостійного мислення й прийняття рішень. Критичне мислення має психологічну природу й виникає через взаємодію когнітивних, емоційних і мотиваційних процесів. Воно включає вміння аналізувати інформацію, виявляти помилки та робити обґрунтовані висновки, потребуючи врахування індивідуальних особливостей особистості.

В. Надурак стверджує, критичне мислення передбачає вміння оцінювати процес мислення щодо його відповідності критеріям раціональності та перевіряти міркування для досягнення обґрунтованих висновків [1, с. 145].

У сучасних освітніх умовах постає необхідність переосмислення підходів до розвитку критичного мислення з урахуванням трансформацій, зумовлених поширенням дистанційного навчання, активним використанням технологій штучного інтелекту та зміною ролі викладача у навчальному процесі. Особливої актуальності набуває дослідження психологічних особливостей формування критичного мислення в контексті зазначених змін.

Критичне мислення як психологічний феномен включає низку компонентів, серед яких особливе значення мають когнітивний, метакогнітивний та мотиваційний.

Когнітивний компонент передбачає здатність до аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення інформації. У сучасному освітньому середовищі, де інформація є надлишковою, важливо навчити здобувачів освіти не лише отримувати знання, а й оцінювати їх достовірність і значущість.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

22-24
КВІТНЯ
2026

ТОМ
3

- ХЕРСОНЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
- ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
- ХЕРСОНЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНЬСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
- НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
- ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ, LUBLIN, POLAND
- VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
- JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKÓW, POLAND
- ХЕРСОНЬСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
- КИЯКЛУ ІТ CLUSTER
- ГО "ПРОГРЕСИВНІ"

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНЬСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Poland
VILNIUS GEDIMINAS TECHNICAL UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
ХЕРСОНЬСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
KHARKIV IT CLUSTER
ГО «ПРОГРЕСИЛЬНІ», УКРАЇНА

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції
22 – 24 квітня 2026 року

У трьох томах
ТОМ 3

Львів-Торунь • 2026 • Liha-Pres

УДК 001.83+330.3(477)
С38

Синергія науки і бізнесу 2026: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ, 22–24 квітня 2026 року) у 3-х т. ; Т. 3 / за ред. О.В. Чепелюк. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. – 440 с.

Synergy of Science and Business 2026 : proceedings of the III International scientific-practical conference (KNTU, 22–24 april 2026) in 3 vols. ; Vol. 3 / edited by O. V. Cherepyuk. – Lviv-Torun: Liha-Pres, 2026. – 440 p.

У збірнику представлено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ 2026», том 1, яка проходила 22–24 квітня 2026 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою ХНТУ Протокол № 2
від 11.06. 2026

Автори опублікованих тез несуть повну відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел та посилання на них та за всі інші відомості.

ISBN 978-966-397-624-2
ISBN 978-966-397-627-3 (Т3)
<https://doi.org/10.36059/978-966-397-624-2>

УДК 001.83+330.3(477)

<i>РИЛОВА Ольга</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННИХ І ЦИФРОВИХ ВИКЛИКІВ: ЗМІНА ЗМІСТУ, СЕРЕДОВИЩА, РОЛІ ПЕДАГОГА ТА ДОСТУПУ ДО ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ	336
<i>СКОСАР Вячеслав</i> ТРИСУБСТАНЦІЙНА ДІЙСНІСТЬ	338
<i>СТЕКОЛЬЦИКОВА Валентина, КУКІН Андрій</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ ПІД ВПЛИВОМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПИТАННЯ АВТОРСТВА ТА КРЕАТИВНОСТІ	342
<i>ТУЛІН Кирило</i> ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	345
<i>УС Маріна</i> МОНІТОРИНГ ПРОЦЕСІВ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВETERANІВ У МЕЖАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ЕКОСИСТЕМИ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД	348
<i>ФРОЛОВА Маргарита</i> ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ	351
<i>ХАРЛАМОВ Михайло</i> ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	353
<i>ЧАБАНЕНКО Юлія, БЛОШЕНКО Олена</i> DATA-DRIVEN ОСВІТА У ПІДГОТОВЦІ ПРАВНИКІВ: ІНТЕГРАЦІЯ АНАЛІТИКИ ДАНИХ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	356
<i>ЧУБ Оксана</i> ПАРТНЕРСТВО З РОБОТОДАВЦЯМИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО МАРКЕТИНГУ	359
<i>ЮЗБАШЕВА Галина</i> ФАСИЛІТАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ Є НЕВІД'ЄМНОЮ ЧАСТИНОЮ ВИМОГ ХХІ СТОЛІТТЯ	362